

Nr 436.

Av herrar **Ohlon** och **Svärd**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten m. m.*

I proposition nr 134 har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående anslagen till avlöningar åt befattningshavare å lots- och fyrstaten m. m. I propositionen behandlas även frågan om storleken av de statliga sjöfartsavgifterna.

För sjöfarten och hamnarna är frågan om de statliga sjöfartsavgifterna givetvis av stor betydelse. Höga avgifter verka hämmande på sjöfarten och få menliga återverkningar för näringslivet i dess helhet. Det är av vikt att sjöfartsavgifterna i vårt land anpassas så, att våra hamnar förmå hävda sig i konkurrensen med utländska hamnar. Detta krav gör sig med särskild styrka gällande i fråga om hamnarna i södra och mellersta Sverige. Med hänsyn till de stora kostnader som äro förbundna med avstickarresor till de norrländska hamnarna — icke minst om flera hamnar anlöpas under resan — är det därjämte ett speciellt norrländskt intresse, att avgifterna icke givas en sådan höjd att de mer avsides belägna hamnarna till följd av avgifternas storlek gå miste om en trafik, som är av synnerligen stor betydelse för utvecklingen av näringslivet i dessa ur kommunikationssynpunkt mindre väl lottade delar av vårt land.

Spörsmålet om fyr- och båkavgifternas storlek behandlades av de s. k. sjöfartsavgiftsakkunniga av år 1924 i deras den 23 mars 1927 avgivna betänkande. På grundval av den av dem verkställda utredningen uttalade de sakkunniga, att fyr- och båkavgifterna borde så bestämmas, att den årliga uppbördens därav beräknades motsvara högst hälften av det kostnadsbelopp, som kunde beräknas för fyr- och båkväsendet. De sakkunniga framhöllo till stöd för denna åsikt bl. a., att de anstalter från det allmännas sida varom här vore fråga visserligen tillkommit närmast till sjöfartens tjänst och att sjöfarten självfallet i första hand och direkt droge nytta av desamma men att det gagn, som andra näringar och samhället i allmänhet hade av tillförsels- och utfartsvägarna till sjöss, uppenbarligen vore högst väsentligt och till fullo motiverade, att även dessa intressen i sin mån lämnade direkt bidrag till täckande av det allmännas kostnader för ifrågavarande sjöfartsanstalter. Bland de ytterligare synpunkter, som de sakkunniga funno förtjäna beaktande, må nämnas hamnarnas intresse av att den statliga avgiftsbelastningen i möjligaste mån minskades.

I betänkande den 31 januari 1930 anslöto sig 1928 års lotsförfattningssakkunniga till samma uppfattning i fråga om lotsavgifterna och sjöfartens

bidrag till lotsinrättningen. Såsom skäl härför framhöllo dessa sakkunniga bl. a., att staten finge anses ha en allmän förpliktelse att till skydd för fartygsbesättningar och passagerare inrätta sjöfartssäkerhetsanstalter vid rikets kuster. Lotsarna hade vidare en viktig funktion direkt i statens tjänst genom den av försvars- och tullbevakningsintressena betingade allmänna övervakningen av rikets kustfarvatten. Då dessutom avgifter till lotsinrättningen lämpligen kunde uttagas endast av en del utav sjöfarten, vore det enligt lotsförfattningssakkunniga obilligt, om dessa fartyg skulle få bestrida samtliga kostnader för lotsinrättningen, varav andra fördelar än lotsningstjänsten, exempelvis den av lotsarna omhänderhavda utprickningen, utnyttjades av sjöfarten i dess helhet.

Kungl. kommerskollegium har i skilda sammanhang uttalat sin anslutning till den utav sjöfartsavgiftssakkunniga av år 1924 ävensom av 1928 års lotsförfattningssakkunniga sålunda uttalade uppfattningen.

I sitt år 1948 avgivna betänkande angående isbrytningens ordnande längs norrlandskusten har norrlandskommittén behandlat hithörande frågor. Norrlandskommittén har därvid uttalat, att goda skäl kunna anses föreligga för ett mer ingående övervägande av lämpligheten och möjligheten av fyr- och båkavgiftens reduktion eller avveckling.

Till grund för propositionen nr 134 ligger ett av 1948 års lotskommitté nyligen avgivet betänkande. Den alldeles övervägande delen av detta betänkande har ägnats frågan om lotspersonalens avlöningsförhållanden. I det avsnitt, som behandlar de statliga sjöfartsavgifternas storlek, föreslås en mycket radikal förhöjning av dessa avgifter. Avgifterna för lotsning skulle sålunda höjas med omkring 95 procent, medan höjningen av fyr- och båkavgifterna skulle uppgå till 100 procent. Då det i propositionen angives, att höjningen av lotsavgifterna skulle uppgå till endast 40 procent, har tydligen i nuvarande avgifter inkluderats den tillfälliga lotsavgift, som beslutades av 1951 års riksdag. Staten skulle efter de föreslagna höjningarna komma att bidra med endast 10 à 20 procent av kostnaderna för lots- och fyrväsendet.

Lotskommittén har icke införskaffat någon utredning angående storleken av motsvarande utgifter i utlandet. Från flera håll har det emellertid upplysts, att de statliga sjöfartsavgifterna i de närbelägna kontinenthamnarna äro avsevärt lägre. Ej heller har lotskommittén verkställt någon undersökning angående de konsekvenser som den föreslagna kraftiga höjningen av sjöfartsavgifterna skulle medföra.

Under remissbehandlingen har lotskommitténs förslag i denna del rönt mycket kraftig kritik från de allra flesta remissinstanser. Särskilt har framhållits, att utredningsmaterialet är högst bristfälligt. Det har jämväl hänvisats till de ovan i korthet återgivna uttalandena av andra kommittéer och ämbetsverk, vilka i hithörande frågor kommit till ett helt annat resultat än 1948 års lotskommitté. Speciell uppmärksamhet från remissinstansernas

sida har frågan om fyr- och båkavgifterna tilldragit sig. Därvid har hänvisats till att dylika avgifter över huvud taget icke utgå i de länder på kontinenten, vilkas hamnar främst konkurrera med de svenska hamnarna. Av de 19 remissyttranden, som i propositionen redovisas och som avse avgiftsfrågan i dess helhet, innehålla icke mindre än 14 bestämt yrkande om avslag å kommitténs förslag.

I propositionen uttalas dock, att de av 1948 års lotskommitté föreslagna avgiftshöjningarna böra provisoriskt genomföras fr. o. m. den 1 juli 1952. I samband därmed uttalas, att ytterligare utredning bör verkställas i vissa hänseenden och att — därest utredningsresultatet giver anledning därtill — vissa reduktioner i avgiftsbördan böra genomföras och en redaktionell översyn av fyr- och båkförordningen verkställas.

Det synes oss uppenbart att så långtgående avgiftshöjningar i varje fall icke borde genomföras, förrän utredningsarbetet slutförts. De tungt vägande invändningar, som framställts mot 1948 års lotskommittés förslag om en höjning av de statliga sjöfartsavgifterna, äro enligt vår mening av den natur att de icke böra negligeras.

På grund av det anförda hemställas,

att riksdagen i anledning av föreliggande Kungl. Maj:ts proposition nr 134 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, dels att frågan om lotsavgifternas samt fyr- och båkavgifternas storlek icke måtte avgöras, förrän sådan utredning förebragts, som erfordras för ett riktigt bedömande av de ifrågasatta åtgärdernas skälighet och lämplighet, dels ock att frågan om en eventuell höjning av sagda avgifter icke måtte avgöras, förrän tillfälle beretts riksdagen att därom uttala sin mening.

Stockholm den 2 april 1952.

Sven Em. Ohlon.

G. Svärd.
